

Részvételi költségvetés (RK) – Miért jó ez a politikusoknak, a helyi döntéshozóknak?

1. **Legitimál:** amennyiben tényleg reprezentatív, átlátható és jól megszervezett az RK folyamat, akkor a helyi döntéshozóknak (= politikusoknak) is megerősítést ad, közösségi döntésként hitelességét biztosít.
2. **Tanulásra, közpénzügyi dilemmák szélesebb körű megértésére ad lehetőséget:** a RK kiskaput/bejáratot nyújt a helyi közösség számára nem csak a városi költségvetés, hanem a költségvetési folyamat(!) megismeréséhez és megértéséhez is.

A lehető legegyszerűbb módja annak, hogy a helyi állampolgárok *elkezdjék átlátni a költségvetést* (lásd mennyi 1% és mire megy el a többi 99%) és *megérteni a költségvetési logikát* – lásd:

- i) 'Nincs ingyen ebéd' - csak annyit költhetünk, amennyi bevételünk van;
Ez elvezethet oda is, hogy a helyi adókra ne kizárólag, mint teherre, hanem legalább részben, mint kívánatos kiadások forrására is tekintsen a közösség.
 - ii) Átváltások vannak - ha X feladatra/projektre költünk, akkor Y-ra már nem vagy nem annyit tudunk költeni.
3. **Helyi szintű felelősséget, pénzügyi lehetőségeket, illetve az elszámoltathatóságot tisztázza:** a párbeszédre és együttműködésre építő RK folyamat lehetőséget ad a helyi döntéshozóknak/politikusoknak, az önkormányzatnak bemutatni és elmagyarázni a közösségnek, hogy
 - mi helyi felelősség és feladat és mi nem az;
 - mit tud az önkormányzat önállóan is megoldani és mi nyúlik túl a saját hatáskörén;
 - milyen időtávon lehet (képes) az önkormányzat projekteket megcsinálni.

Megjegyzés: a bejövő ötletek megvalósíthatóságának, így kiválasztásának is részben ezek a szempontjai – lásd, mi oldható meg saját hatáskörben, saját erőforrással és egy éven belül. Az sem árt, ha azt a szempontot is el tudja magyarázni az önkormányzat / a felelős politikus, hogy mely ötlet illeszkedik is már futó projektekhez, egészít ki meglévő fejlesztéseket, vagy éppen segít tesztelni, megnyitni új fejlesztési irányokat (lásd legitimál kísérleti jellegű kezdeményezéseket szélesebb lakossági, politikai körben). Hivatkozható, hogy a „lakosok akarják”; illetve információk megosztásával elmagyarázható, hogy miért nem fér bele a mostani költségvetési évbe, de listán marad a következő év(ek)re.

Mindez, ha jól kommunikált, tényekkel alátámasztott és világos, akkor oldja azt a gyakori civil/állampolgári attitűdöt is, ami tájékoztatatlanságból az önkormányzaton kéri számon azokat az állami feladatokat és döntéseket is, amelyekkel szemben az tehetetlen; melyek központi/budapesti szinten dőlnek el(!).

4. **Politikai apátiát old(hat), politikusok helyi elköteleződésének hitelességét erősít(het)i:** ha és amennyiben tényleg úgy zárul az RK folyamat, hogy résztvevők nem passzív vagy véleményező, hanem pro-aktív vagy kezdeményező szerepet is kapnak, a részvételt a helyi közügyekbe való érdemi bevonásként élik meg. Ehhez is fontos, hogy az RK folyamat bizonyos pontjain helyi politikusok is megjelenjenek, nemcsak városházi dolgozók/köztisztviselők, helyi döntéshozók is arcukat és idejüket adják a formálódó párbeszédhez.

Ugyanakkor, ez a politikus(ok) számára egy jó lehetőség lehet saját ismertség és imázs építéséhez.

Mindenképp meg kell azonban említeni, hogy a fenti várható pozitív elemek *erős feltételekkel állnak*. Az RK a közösségi tanulási folyamat jó első lépése, ha és amennyiben:

- Nem fullad ki abban, hogy csak annak a bizonyos 1%/X millió Ft felhasználásába, hanem a teljes költségvetésbe és ktv-i folyamatba is idővel betekintést nyújt.
- Ez kell ahhoz is, hogy egyértelmű legyen a bevont állampolgárok számára, hogy mekkora az önkormányzat tényleges pénzügyi autonómiája, érdemi szabad mozgástere, azaz miről lehet szabadon dönteni és mi meghatározott (költségvetési zsargonban: „determinált” vagy „külső”) tétel vagy múltból áthúzódó önk-i kötelező feladatok vagy újabb központi kormányzati döntések nyomán (szakzsargonban: „pántlikázott”)

RK keretszámok – nemzetközi referencia példák

Város forrás	Költségvetés (%)	Költségvetés (összeg)	Megvalósított projektek
Prága - kerületek V4 esettanulmány*	0,19-2,43% /kerületi szintű ktv	Kerületi szinten változó összegek Ca. 200 000 EUR (max. Kiegészítő hozzájárulás Prága Fővárostól)	Közlekedési infra fejlesztés / felújítások Közterület-fejlesztés (park, játszótér, mosdó)
Pozsony V4 esettanulmány*	2%	20 000 - 100 000 EUR	Kulturális, zöld, ifjúsági és időskorúakat célzó fejlesztési projektek
Sepsiszentgyörgy	1%	n.a.	Ifjúsági projektek
Kolozsvár	n.a.	Ca. 550 mill HUF	Iskolai infra felújítások, közterület-fejlesztés
Rozsnyó	n.a.	n.a.	Helyi civil alap (civil szervezeteknek szánt támogatások)
Gdansk/Sopot	1-2%/ teljes ktv Max. 6%/fejlesztési források	n.a.	Kisebb, helyi projektek
Varsó – kerületi szinten V4 esettanulmány*	n.a.	Össz. ca. 5Mrd HUF (többéves)	Közszolgáltatás fejlesztés
Párizs	5% /városi fejlesztési források	(változó összegek)	Helyi nagyprojektek, minden policy területen – pl. átfogó hajléktalanságot célzó program, óvodafejlesztés
Antwerpen			Ún. „szomszédsági gyűlések” (neighbourhood assembly) döntenek támogatási területről (max. 5), majd konszenzusos alapon a tám.projektekéről
UK/Skót városok	1%	n.a.	Kis összegű közösségi projektek, alulról/közösségi szinten kezdeményezett projektek versengése, Community Grant Pot
Porto Alegre (1989től)	1%-ról 20%-ra nőtt (pár év alatt)	n.a.	Oktatási/ egészségügyi és városi infrastruktúra fejlesztések Majd 20%-os részarányánál már a helyi oktatási/ - egészségügyi kiadások egy részéről is együtt-döntés

BI honlapon elérhető linkek: http://budapestinstitute.eu/index.php/projektek/adatlap/v4_moe/hu

További források

PR World Atlas: www.oficina.org.pt/participatory-budgeting-world-atlas-2019.html

PR Project: <https://www.participatorybudgeting.org>

PR Platform: <https://polys.me/success-stories>

Sepsiszentgyörgy

<https://comonsepsi.ro/szabalyzat>

Kolozsvár

<http://itthon.transindex.ro/?cikk=27369> <https://bugetareparticipativa.ro>

Rozsnyó

<https://www.roznava.sk/participativny-rozpocet-zoznam>

Gdansk/Sopot

<https://participedia.net/case/4237>

Varsó – kerületi szinten

https://participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2019/03/REPORT_WARSAW-PB-1.pdf

Párizs

https://budgetparticipatif.paris.fr/bp/plugins/download/PB_in_Paris.pdf

Antwerpen

<https://www.demsoc.org/2019/02/28/antwerps-consensus-based-participatory-budget>

<https://doemee.burgerbegroting.be>

UK/Skót városok

<https://pbscotland.scot>

<https://pbnetwork.org.uk/wp-content/uploads/2016/11/Grant-Making-through-Participatory-Budgeting.-A-guide-for-Community-Choices.pdf>

Porto Alegre (1989től)

https://siteresources.worldbank.org/INTEMPowerment/Resources/14657_Participatory-Budgeting-Brazil-web.pdf